

‘WELK EEN DAG!’

dat de Joegoslaven de strijd met Duitsland (die onvermijdelijk leek) zouden verliezen, maar Hitler zou die overwinning in elk geval niet geschonken krijgen: hij zou er voor moeten vechten. ‘Het kost hem olie, het kost hem soldaten!’¹ Andere Nederlanders, misschien wel vele andere, oordeelden optimistischer: moest men het feit dat slimme Balkan-politici zich openlijk tegen Hitler durfden keren, niet als bewijs zien dat het er met Duitsland slecht voor stond? En hoe zou Italië na al zijn falen in Albanië en Noord-Afrika, op die nieuwe tegenslag reageren? Hoe Duitsland op Italië’s eventuele ineenstorting? Was daar op de Balkan niet een machtig, door de Engelsen gesteund front in opbouw en zou alleen al dat feit de Duitsers er niet van overtuigen dat hun positie hopeloos werd? Was die staatsgreep in Belgrado dus niet eigenlijk het beslissende keerpunt? ‘Welk een dag’, noteerde een dagboekschrijver in Amsterdam,

‘Revolutie in Yoego Slavië! De twee ministers die het Driemogendhedenpact met de heer Joachim von Ribbentrop ondertekend hebben, in de bajes opgesloten. Prins Paul op de vlucht, koning Peter gekroond, het volk davert van enthousiasme.’

Maar in Amsterdam was het enthousiasme niet geringer:

‘Op straat zijn de mensen dol van opwinding! Dat was het, ieder heeft het gehoord. In de kruidenierswinkel tracteerde de loopjongen op sigaretten!
Welk een dag!’

– dag met groot nieuws, niet alleen uit Joegoslavië trouwens, want in Abessynië hadden de Italianen twee vestingen moeten prijsgeven:

‘Cherem gevallen, Hanna veroverd! Het kan eenvoudig niet op! 27 maart 1941, welk een dag!’²

Die opluchting, die vreugde, die uitgelatenheid, – zij hadden *alles* te maken met de toenemende druk van ruim tien maanden bezetting, met de groeiende verontwaardiging over het optreden van Duitsers en NSB’ers – *niets* daarentegen met de werkelijke politieke en militaire krachtsverhoudingen in de lente van ’41.

¹ A. van Boven: *Jan Jansen in bezet gebied*, p. 48. ² S. de Vries Jr.: *Dagboek*, 27 maart 1941 (Collectie dagboeken, nr. 174).